ГОЛОС

ТИЖНЕВИК

Львів 12 вересня 1937

Рік I. Ч. 35.

Передплата:

(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. доляр, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС" Львів, Міцкевича ч. II.

Чи можна і чи вільно мовчати?

Ідеологи „миру й тишини".

Улюбленими піснями наших батьків і дідів були ті, в яких співалося про „мир і тишину", пісні, що кликали :„мир вам, браття, всім приносим"... В тім бажанні „миру й тишини" — кориниться і чимало сучасних фраз і покликів про „єдиний фронт", про те, що „в єдності сила!", про чи таку чи іншу партійну „консолідацію".

І сьогодні серед нашого громадянства, а то й серед молоді, є ще така порода людей, які не люблять нічого рішучого, нічого гострого, які залюбки підходили б до всього в рукавичках, усякі неприємні справи завивали б у бавовну, в кожній речі загладжували б її гострі канти. Вони інстинктовно не всилі сприйняти ніякої „правди в очі", навіть тоді, коли вона й не стосується до них. Перед кожною загрозою, наче струси, уже з привички замикають очі. Усякі прояви занепадництва, безхарактерности, а навіть злочини не викликують у тієї породи людей ніякого спротиву, ніякої реакції. Усе хотіли б вони покрити мовчанням, чи пак „миром і тишиною".

Ця порода людей, назвім їх „миролюбними рутенцями" у нас ще дуже численна. Знайдете їх майже в кожній партії, кожній групі, установі й товаристві. Існують вони і в тих чи інших пресових органах і де тільки можуть пропагують свою миротишинну ідеологію.

Це вони спричинюють те, що органи громадської думки про багато справ і питань, про які треба говорити, про багато явищ, які доконче випалювати гарячим залізом — мовчать, недоговорюють, або й виправдують їх. А тимчасом буйним бур'яном розростається, процвітає безхарактерність, забріханість і ренеґатство. Затрачується межа між тим, що вільно і що не вільно. Й у висліді українська громадська й політична думка замісць кристалізуватися, міцнішати, поширювати свої обшири й обрії — залишається пливкою і нез'ясованою, звужується й карловатіє.

Заторкніть перед нашими людьми яку тему із тих, що „табу", що про них „не можна говорити", скажіть кому без обиняків правду в очі, вдарте кого по пальцях — то завжди й неминуче обізветься звідкілясь із того чи іншого круга якийсь ідеолог „миру й тишини" і почне вас лаяти якщо не „за руїнництво", чи „анархізм" то напевно за вашу „зухвалість" і... самопевність. Або в найкращому випадку стане дорікати вам за... лайку і сварку.

Про що йде?

По старій звичці люди такої породи не в силі збагнути однієї „маленької" правди, тієї, що її висловив колись Той, що ніс світло нової віри і правди, що не мир Він приносить, але меч. Що кожна нова віра, кожна нова ідея, якщо хоче здобути людські душі мусить бути безкомпромісова, рішуча й невблаганна. Що вона не йде на торги, що не поступається нікому в нічому, що не вибачає й не забуває нічого, що тільки хочби в найменшій мірі нарушує правду тієї віри чи ідеї.

І ще їм — отим ідеологам миру й тишини — ніколи не зрозуміти того, що всяку єдність, усяку консолідацію, такий чи інший „мир на землі" встановляє завжди меншість — міцний, зорганізований і фанатично відданий своїй Ідеї гурт людей. Гурт людей суворих і безпощадних в першій мірі супроти себе самих, твердих і невгнутих супроти усяких спокус і приман оточення і т. зв. обставин, безмилосердних в боротьбі з усякою ґанґриною, розкладом і злочинством.

Цього вимагає від носіїв і визнавців кожної нової віри — їх ідея, їх світогляд. І коли б вони не були такими, коли б не чинили того, що їм „на долю випало" — то вони заперечили б свою віру і самих себе.

І тому...

Тим руководимося ми, що стоїмо коло „Голосу" й за ним, завжди й усюди, займаючи таке чи інше становище супроти подій, фактів і явищ нашого громадського й загально національного життя. Сприймаємо і вітаємо все, що йде на користь громадянства, що причиняється до розбудови нашого національного життя, з якого воно не походило б боку чи табору. Але водночас не пардонуємо нікому й нічому: б'ємо тих кого треба бити, п'ятнуємо те, що треба нап'ятнувати, говоримо правду там, де треба її сказати.

Може це комусь не подобатися! Можуть негодувати такі чи інші ідеологи „миру й тиші", сякої чи такої „консолідації". Можуть собі тікати від нас, вражені різкістю наших виступів, люди, які так радо звали б себе „націоналістами". Плакати зприводу того не будемо і з шляху свойого не зійдемо.

Чужим „вірам" чи пак „недовірам" протиставляємо свою молоду й гарячу віру в нашу Ідею, в її здійснення. У зустрічі з небезпеками і в боротьбі із загибаючим світом формуємо й виковуємо свою думку.

Боремося сьогодні тільки словом, хоч і знаємо, що інколи — щоб прочистити наше життя з усякої наволочі й зарази, щоб прогнати усяких ґешефтярів і міняйлів з нашого національного храму — треба б уже бича.

І завжди, коли хтось, хочби і як „заслужений", схоче поневіряти святим іменем нашої Нації і Батьківщини на світових торжищах, виставляти його на кпини й наругу зблязованих буржуїв з такого чи іншого советофільського фронту, такої чи іншої „ліґи мира і свободи" і зводити українську проблему до проблеми якоїсь африканської чи азійської колонії — ми скажемо своє тверде і рішуче: годі! Бо буриться в нас кров і червоніємо з сорому...

І завжди — коли такі чи інші „провідники народу" захочуть торгувати українською справою, забуваючи при тому і честь і гідність українську, коли вони одне будуть говорити своїм, а друге чужим, коли гарними словами намагатися будуть закривати свою порожнечу, безідейність а то й продажність — то ми без вагання відкриємо їх маску, розідремо полуду з їх чинів і слів.

І завжди будемо давати гостру й безпощадну відправу усяким санчопанцам, яким забагнеться затроювати наше життя й людей випарами большевизму, думками й підшептами міжнародного масоно-людово-фронтівства, як і тим денунціяторам, фальшівникам і клеветникам з усяких „фронтів єдности", які хотіли б вчити громадянство... моралі й етики.

На те нема ради. Хоч і як воно боляче, хоч і як воно прикро і... соромно.

Б. Кравців.

День української зброї в Перемишлі

У вівторок, 31. серпня ц. р. відбулося в Перемишлі заходом Студ. Секції „Свято Української Зброї". Свято пройшло з повним моральним успіхом. Зложилась на це не тільки скромна, проте сильна змістом програма, як оригінальна декорація сцени, мальована карта земель України з історичними місцевостями, відповідна ілюмінація. В програму Академії ввійшов поглядово-історичний реферат студ. Б. Вітошинського, збірна декламація „Україно" та пісні мужеського студ. і ремісн. хору. Свято полишило на присутніх слідне враження.

Перемога італійських летунів

На трасі Істр-Дамаск-Париж летунські змагання Італії і Франції закінчилися великою програною тієї останньої. Франція мусить заплатити всі кошти організ. змагань та виплатити нагороди італійцям — разом 3 міл. франків. Французька преса гостро атакує з цього приводу свій „людово-фронтівський" уряд та міністра летунства Кота.

Курс домашнього господарства для дівчат

„Повіт. Союз Кружків **„Рідної Школи" в Бережанах** повідомляє, що в **Господарській Школі в Шибалині (п. Бережани)** почнеться **7. вересня 1937. р. 4-місячний курс домашнього господарства для сільських дівчат.**

Завданням курсу є приготовити сільські дівчата до самостійної праці в господарстві та виховати їх на примірні й поступові господині для своїх важних родинних і суспільних завдань.

На курс можуть зголоситися дівчата в віці від 16 до 24 літ, що покінчили сільську школу. Зголошення треба післати на адресу: **Господарські Курси в Шибалині, пов. Бережани,** та долучити шкільне свідоцтво, метрикальний випис (або метрику) і почтовий значок на відповідь.

На курсі будуть учити таких предметів: 1. домашнє господарство, це є варення, печення, порядки, прання і т. д., 2. шиття і крій, 3. годівля (корови, дріб, безроги), 4. городництво, 5. руханка, 6. гігієна, 7. загальна освіта.

Кошта науки: вписове 6 зл., лікарська опіка 2 зл., оплата за науку й уживання шкільн. інвент. 6 зл. місячно — разом 32 зл. за 4 місяці. Кошта прожитку та мешкання 20—22 зл. місячно.

Наука пічнеться 7. вересня 1937 року.

Подбайте Громадяни, щоби з вашого села взяла участь у цьому курсі бодай одна дівчина. Освіта й виховання сільського жіноцтва — це наказ сучасної хвилини.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу ласкаво помістити у Вашому цінному часописі „Голос“ такого отвертого листа до В. П. Дир. „Центросоюзу“ у Львові Ю. Шепаровича.

Вельмишановний Пане Директоре!

На Загальних Зборах „Центросоюзу“ ц. р., Ви, Пане Директоре, подали до відома делеґатам Загальних Зборів, а через них цілому загалові українського громадянства, що українська кооперація звернулась з закликом до української молоді, щоб вона вступала до кооперативних варстатів праці (м'ясарень, яйчарень й інш.) І цей апель залишився без відгомону, — як Ви сказали учасникам Зборів.

Ось цією заявою я є особисто діткнений, та мушу стати в своїй власній обороні, — а посередно і в обороні цілої української молоді, під адресою якої, Ви, Вельмишановний Пане Директоре кинули цей великий закид, — тимбільше, що він є незгідний з правдою. — На те, що цей закид минається з правдою цілком, я можу Вам, Пане Директоре, послужити ось якими даними:

Ще 17. грудня 1935. р. я віс прохання до Хв. Дирекції О. С. К. в Збаражі, „о приняття мене в виді практиканта до котрогонебудь магазину (збіжевий, яєчний, товаровий)“, з дopискою, що „оскільки зараз не було б місця на практику, прошу подання, для використання в майбутньому, оставити в актах Хв. Дирекції“. — Після цього я був ще кілька разів в Дирекції О. С. К. з запитом, як мається справа з моїм прийняттям до О. С. К., одначе мене все збували, одною і тою самою відповіддю, що „не було ще засідання Дирекції в справі прийнять практикантів“. Остаточно при кінці березня 1936. р. сказали мені пп. директори, що мене „до О. С. К. не прийнято, а моє прохання оставляють в актах О. С. К.“ — І це моє подання вже лежить майже два роки!

Рівночасно наводжу другий знаменний факт: в тому часі як я вніс своє прохання, працювало в магазинах О. С. К. 8 (вісім!) жидів, а в тому самому часі всіх подань українців на практику було 18 (вісімнадцять!) — (Під цю пору в магазинах О. С. К. працює ще 4 (чотири (!) жиди!!).

Це я заподаю, не тому, що мені сталась особиста „кривда“, — але заподаю ці факти як доказ, що українська молодь хоче сама зайняти всі місця праці по українських варстатах! І свято вірю, що таких подань по бюрках Дирекцій, як моє, лежить багато і то не тільки в Збаражі, але і по всіх окружних та повітових осередках на З. У. З. Думаю одначе, що Ви, Вельмишановний Пане Директоре, впали жертвою нечесних інформацій людей, які думають, що даючи працю українському хлопцеві із села, вони роблять йому велику особисту ласку, забувають одначе ці панове, що власне господарсько-споживча кооперація, є збудована ніким іншим, тільки нашими батьками-селянами та їхньою ідейною саможертвою, — і ця кооперація повинна в першу чергу затруднювати їхніх дітей!

Думаю, що Ви, Вельмишановний Пане Директоре, змініте свій погляд на цю справу, та прослідивши її фактичний стан, своїм впливом та повагою причинитеся до оздоровлення цих невідрадних обставин в українській кооперації, які зараз істнують, що вийде на добро Українській Нації та нашій національній кооперації!

Прошу прийняти вислови глибокої пошани.

Триюда Григорій, Розношинці, Збараж.

Розношинці 20. серпня 1937. р.

——x——

ДО ДОПИСУ „КЛИЧ „СВІЙ ДО СВОГО“ і ПРАКТИКА“.

У зв'язку з дописом п. з.: „Клич „свій до свого“ — і практика“, який був поміщений в числі 32. з дня 22 серпня 1937. „Голосу“, Виділ Читальні „Просвіта“ в Тищівниці, подає до прилюдного відома, що не цілий допис відповідає правді. Цікаво кому й чому залежить на заплямленні доброї слави Тишівниці. Наша Читальня всі залізні закупи брала виключно в склепі Гасина в Стриї, а коли забракувало 2 замків вертгаймівських, яких не було у Білінського в Сколім, ми були змушені взяти там товар у жида. А коли хтось з молодих і пішов до жида, то хіба тому, що в рідних склепах такого товару не було. — Не зашкодить підчеркнути, що наші приватники беруть у 85 проц. товар жидівський зо Львова чи Стрия. Що торкається справи священика, то це неправда, щоб він купував у жида. Загально кажучи, побуцька, труханівська й синевідські парохії мають духовенство з найкращою опінією в нашій околиці.

І на тому місці старшина Чит. „Просвіта“ в Тишівниці подає до прилюдного відома, що Тишівничани знають свій шлях, знають свої суворі обов'язки, що ждуть їх на шляху боротьби з жидокомуною.

Тишівниця дня 2. IX 1937.

За Виділ: Пилип Садовий — голова, Максимів Василь — секретар.

——x——

Хвальна Редакціє!

Сердечно просимо помістити у Вашім ціннім часописі отцю заяву:

Завляємо перед цілим українським громадянством, що з комуною нічого спільного не маємо і не будемо мати, бо не лише комуністичні провокації, але само слово комуніст, є для нас великою образою. Тому дуже дивуємось із своїх товаришів, що пускають такі несвідомі наклепи, ганьблячи чиюсь честь комуністичним ім'ям.

Займатися комуністичними провокаціями й попирати комуністичну програму в час, коли під червоним чоботом московського комунізму стогне Українська Земля, це абсурд, це свідомий злочин перед Українською Нацією. Ми гостро осуджуємо тих, що легковірно піддаються намовам жидо-комунарської наволочі.

Марчук Купріян і Возняк Юхим.

Шпиколоси, 3. IX. 1937. р.

З життя і преси

Радикально-фронтівська слина і її джерело

Замотиличені слинять...

Уже нераз звертали ми увагу наших читачів на факт співпраці різних груп і відламів наської партійщини і то й таких, що про людське око себе поборюють. Усі ті партії, увесь той загибаючий світ єднаються завжди і знаходять спільну мову — тоді, коли йде про боротьбу з націоналізмом. Зокрема ж в останніх двох роках ми є свідками співпраці й несамовитого союзу двох таких партій УСРП й ФНЄ.

Почалась ота співпраця від часу останніх Заг. Зборів „Просвіти“, коли то дістали по лобі не тільки пани Коберські, Павлови й кумпанія, але теж по пальцях „фронтовики“ пана Палієва, яких він надаремне намагався пропхати до Гол. Виділу. Роз'ярений поразкою пан Паліїв, щоб „відбитися“ і затушувати якось свою компромітацію, зараз же по Зборах зарепетував про коаліцію націоналістів з... УНДО-м, перемелюючи потому оту нісенітницю на всякі лади на шпальтах своїх органів. Йшло п. Палієву ясна річ про те, щоб за всяку ціну зробити отих нелюбих собі і дуже невигідних націоналістів ...ундівцями. Завдання будь-що-будь не легке, але ставши на голову можна доказувати й таке.

Концепції пана Палієва про „коаліцію“ націоналістів з УНДО-м вхопилися ясна річ зараз же таки злорадно пошкодовані вельми втратою своїх становищ і впливів у „Просвіті“ радикальні барани, позиції яких не могли врятувати, хоч і як намагалися їхні ж ундівські союзники. Це була вода на млин радикалів й вони отією водою сповняють сливе кожне число свого „Громголосу“. І часдо-часу пан Паліїв погладить їх зате: вдарить в нелюбу їм „Просвіту“, похвалить колишню „працю“ радикалів у „Просвіті“ і поквапно злизує те, що вони плюють й годує тим читачів „Українських Вістей“ чи „Батьківщини“...

І сьогодні треба занотувати новий факт такої співпраці п. Палієва і його радикальних підголосків. Останні, як і водиться із усіми замотиличеними баранами починають усе більше слинити. В 34. ч. свого „Громголосу“ пустили вони чимало отієї слини і знову ж про те, що „до сфери польського урядового табору“ входять поруч з УНДО-м ундівські і клерикальні націоналісти і про те (подумайте!), що: „політику ундівського проводу в сто процентах попирають „націоналісти“, а зокрема група панів Кравцева і Штикала“, які „не тільки не зробили найменшого застереження хочби в роді п. Кедрина, але ще піддержували явно своїми „ходами“ ту політику“. І слинять ще, що їм... „відомо“, що „п. Штикало дав почин петлюрівській політиці серед „націоналістичних“ студентів, а навіть при фінансовій помочі урядових представників так званої петлюрівської групи видавав „Хрест Меча“.

Пан Паліїв злизує...

І знову зараз же таки оту радикальну слину злизав зо смаком і ще погодував нею читачів „У. Вістей“ пан Паліїв. Додав ясна річ, ще й своєї трішки, мовляв: „Що група Кравцева попирає унд. політику та що на місцях існує майже (яка шкода, що не зовсім! — р.) союз між тими, що сидять на посадах (УНДО) і тими, що хочуть на них сидіти (гр. Кравцева) — це ми знаємо й оглядаємо і т. д.“.

Відповідати на таку слину і плювки радикальних баранів і політичних імпотентів, чи по наському недолуг, з ФНЄ — партійки, що її „діяльність“ обмежується сьогодні до функцій перевозово-прогулькового підприємства — не маємо найменшої таки охоти. Хай собі плюють і злизують на здоровля.

Бо КОМУ відповідати, з КИМ входити в дискусію? Фальшівникам, денунціяторам і клеветникам з ФНЄ?!

Це ж бо ще в 4. числі „Голосу“ доказали ми панам з „У. Вістей“ безсоромне ФАЛЬШУВАННЯ наших статтей. Закид вони проковтнули й відповіли тільки плювотиною пана Дзіся.

Це в 27—28. числі „Голосу“ виявили ми листом п. А. Глушка (під цю пору вже у в'язниці!) ДЕНУНЦІЯТОРСЬКІ МЕТОДИ ФНЄ, яке за підпал спричинений жидами-комуністами обвинувачувало... націоналістів. І цей закид вони сприйняли мовчки. Не згадав цієї справи ніже словом п. Іванейко в своїх теревенях про... ослині хвости.

Сьогодні ж хочемо дещо пригадати — не пану Палієву, ні його підручним Іванейкам чи Дзісям — але бідолашним читачам „Українських Вістей“ і „Батьківщини“, що їх годують усякою слиною, і низовим фронтовикам, що може нераз і в добрій волі вірять панам з вулиці Чарнецького 8., не мавши досі змоги вбачити справжнього обличчя „провідника“ і його „підручних“. Хочемо з'ясувати їм, якими методами послуговуються вони, які в своїй безсоромності зважилися навіть недавно (в „Українських Вістях“ з 21. липня ц. р.) підкреслювати, що „ми не дозволимо, щоби хтонебудь міг подумати, що ми воюємо брехнею і клеветою“.

„Ми не дозволимо...“ Це так пишуть ті, які зприводу справи з п. Процишином в „Голосі Нації“ писали в „Українських Вістях“ з дня 21. грудня 1936, що „п. Кравців НАМАГАВСЯ УСУНУТИ п. Ж. Процишина ВІД ВЛАСНИЦТВА „Г. Н.“ способами, які кваліфікуються ЯК БАГНО, але тих засобів ми покищо не хочемо подавати до прилюдного відома, бо вони НАДТО СКАНДАЛЬНІ...“ (підч. наші — бк.). Що більше, коли ми вислали спростування, пани з „ФНЄ“ заквестіонували його правду.

Справу „Голосу Нації“ передали ми Громадському Судові і він своїм присудом в дні 19. червня 1937. ствердив, що ініціятором часопису „Голос Нації“ був інж. Осип Бойдуник, ВЛАСНИКОМ ЧАСОПИСУ БУЛИ ІНЖ. ОСИП БОЙДУНИК І БОГДАН КРАВЦІВ...“, отой, — додамо, — що „намагався усунути п. Ж. Процишина від (... бк.) власництва“ ще й до того „надто скандальними“ способами.

Не зважаючи на те, що присуд появився в пресі, п. Паліїв і його кумпанія ще й досі не відкликали киненої клевети. Що більше: фабрикують нові. Як назвати таку поведінку, яким словом окреслити її — це залишаємо нашим читачам й усім чесним людям з „ФНЄ“. Може кілька оцих прикладів отворить їм очі.

Є Й ДЖЕРЕЛО СЛИНИ!

Протеж, як і завжди в таких випадках, радикальна й ефеніївська слина, взагалі їх натяки про різні „гадючі фонди“, „фінансову поміч уряд. представників так званої петлюрівської групи“ і тим подібний „гиндель“ ідеологією“ мають своє джерело. І це для нас не новина. Докладнісько з тим самим зустрічалися ми уже і в совєтській пресі, і в виданнях троцькістів і теж в тутешніх органах Комінтерну. Це орган Ц. К. КПЗУ „До Наступу“ писав у 2. числі за квітень 1937. про „гадючі „Голоси““, це орган Ц. К. Комсомолу ЗУ. „Досвітні Вогні“ писав про „ГОЛОС зради і провокації“. І чи треба дивуватися, що в цю ж дудку дме і „Громголос“ (див. 31. й 34. число з ц. р.) й колишні вислужники КПЗУ із ФНЄ?!

Фронт боротьби з націоналізмом розгортається. Про це дбають сьогодні не тільки генеральні секретарі Другого і Третього Інтернаціоналів, не тільки Генсеки КПЗУ й УСРП — всякі Срулі й Каналлери— Стахові, але й недавні генсеки КПЗУ Волинці — сьогоднішні секретарі пана Палієва...

бкр.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ У РОЗПРОДАЖІ ЮВІЛЕЙНИЙ КАЛЕНДАР „ПРОСВІТИ“ на 1938 РІК. Понад 250 сторін, ціна 1. зл. 20 гр. Питайте за цим Календарем по всіх Книгарнях, Читальнях, Кооперативах і в мужів довіря „Просвіти“. Зголошуйтеся на продавців Календаря за відповідною винагородою. Усі свідомі люди повинні подбати, щоб цей Календар „Просвіти“ знайшовся в кожній українській установі і в кожній хаті. (До Календаря доданий Стінний Календар на 1938 рік).

Світова вистава 1937. року

Репортажа нашого кореспондента із одвідин в Парижі.

Посередині Парижа на просторі 100 гектарів стоять вежі, дахи й луки Світової Вистави 1937. Коли висісти з „метро" (підземна залізниця) на станції „Трокадеро", то дістанетесь крізь головний вхід на велику терасу, що відкриває несподіваний вид осередку вистави з вежею Айфля в центрі. Стоїте зразу заполонені цим видом — але вже за хвилину донесеться до ваших ух з-заду зовсім неочікуваний стукіт молотків по камені. Оглядаєтесь — це докінчують будову величавого музею — Трокадеро. І пригадуєте відразу: правда, ця вистава не докінчена ще, хоч це кінець серпня. Стан поодиноких будов каже навіть побоюватися, що вони не будуть готові й до кінця вистави. І то власне найбільше спізнилась сама господиня. Коли б існував на виставці павільон з темою: „Що таке людовий фронт?" — він відповів би на питання, чому на паризькій виставі стоять ще нині юрби перед таким видовищем, як тягнуть дротами величезні статуї на дахи височезних недокінчених будівель. Перший-ліпший людово-фронтівець готов зрештою навіть переконувати чужинця, що це не менше цікавий спектакль така мандрівка якоїсь там 10-метрової музи на дах, як готовий павільон...

Стоїте отже на терасі перед Трокадеро і найперше падуть Вам ув око два павільони: німецький і совєтський. Перший високий, на його вежі стоїть німецький герборел зо свастикою в кігтях. А напроти розмахнулись у широкому кроці з даху куди нижчого совєтського павілону СССР дві статуї: мужчини й жінки з серпом і молотом. Це кидається в очі всім: ці дві статуї гей би викликають до бою німецького орла. Але він, ця горда птаха, сидить собі на своїм верхів'ю і дивиться згірдливо вниз на своїх смішно-зарозумілих противників. Отже нещасливо для Москви склалось її сусідство з німецьким орлом. Тяжко тут говорити про припадок, що з усіх павілонів чужих націй — від Трокадеро по Сену й на великій частині Марсового Поля по другому боці річки — Німеччина й Італія представляються найкраще. Італійський павілон з-зовні не дорівнює німецькому, зате внутрі перевищає його своєю ідеєю: шляхотним патосом нації, що росте в імперію.

Дешева метода транспарентів, статистик — велетів і фотографій на цілу стіну з десятками облич Сталіна в совєтському павілоні — зражує відразу кожну людину з бодай слабо розвиненим смаком. Примітивність виставлених речей і наївна охота „брати" европейця совєтськими методами блефу — розчаровують і неодного приятеля Москви. Чи є щось там про Україну? Є. Красується напис „Пролетарі всіх країн єднайтесь!" високо над входом між десятьома других мов, є скільки вугля, збіжжя і т. д. дає Україна Москві і є книжки Сталіна й Леніна в українській мові. І це все. Неслідне навіть серіозне намагання представити СССР як союзну державу. Просто — російська імперія, що несе світові ідею комуністичної революції, Сталін, його штаб і рай на землі 160-ть мільйонів совєтського народу.

Хотіли наші люди „розкусити" краще цю справу й питали одного впорядчика в сов. павільоні, чи не дав би їм ближчих інформацій про українські справи в СССР. Пождіть — каже — зараз приведу вам українця. Прийшов цей „українець" і починає говорити по московськи. Якже ж це так — питають його — якийже ж ви українець, що й не говорите по українськи? А він почервонів тай оправдується, що вже дев'ять років поза Україною і призабув. Але — мовляв — зайдіть завтра, є тут один справжній українець, що й говорить по українськи, тільки от зараз гуляє десь по Парижі. Наш брат терпеливий, питали в сов. павілоні за цим справжнім українцем другого і третього дня — і не допитались: загулявся...

З других чужих павілонів заслуговує на увагу ціла низка, видвигнути б зокрема: З'єд. Держав, Ніппону чи Єгипту. Багато держав застосувало при постановці своїх павілонів майже виключно методу торговельної реклями і це зменшує їх вартість в суттєвий спосіб. Поза цими національними павілонами решта вистави — це загальні павілони на всі теми, що їх зводить-ся до знаменика: „Техніка й мистецтво в сучасному житті". Заслуговує на увагу частина вистави присвячена французьким колоніям. Вистава „300 років французького мистецтва" з 13.000 образів, різьб і ґобелінів — дає імпонуючий образ французького духа. Питання, що насувається вам раз у раз у зв'язку з нинішнім положенням у Франції, питання: „що буде тут завтра?" — стає тоді перед вами ще настирливіше.

Вечір на виставі! Піднебесні водограї, багатобарвні рефлектори, штучні вогні. Незабутній образ. Великого апарату потребувало все це — на Сені багато понтонів з прожекторами, з самої ж річки скачуть фонтани. А найцікавіше, що одна-однісъка людина натискає гузики й підойми цього складного механізму — все одно, чи треба пустити в рух якийсь водограй чи гукнути з гармати. Кажуть на цю тему порядні французи, що коли б одна людина натискала отак гузик нинішнього державного життя Франції — було б у них інакше.

Кожна світова вистава має свої окремі питоменні атракції, що найбільше притягають публику. На цьогорічній є такою атракцією в павілоні радія — бачення на віддаль. На естраді за склом співає дама при фортепіяні й ви бачите та чуєте її одинаково живою, як і в помешканні на екранах по стінах. Можете теж випробувати зоровий телефон. Сідаєте з кимось при двох столиках в різних кінцях залі, плечима до себе, і телефонуючи до свого товариша, бачите його на матовому склі біля свого апарату. Образ дрижить трохи, як на старих фільмах. Які ще атракції? В одному павілоні висока на 30 метрів ледяна вежа, теж свого рода чудо техніки, під нею морські льви. Можете тут обкидати снігом свого товариша, а коли змерзли, вчинити два кроки крізь двері з занавісами й ви на серпневому сонці. Є ще „скляний чоловік", в якому по черзі освітлюються з нутра поодинокі органи, видно як вони функціонують — тоді, коли з грамоф. плити чуєте відповідні пояснення. Є ще планетарій. Сідаєте в залі, коло вас темніє чимраз більше, обрій Парижа зарисовується чорно на долі стін — вежі костела Сакракер, храм Інвалідів, тріюмфальний лук. І нагло зассяли вже зорі на небі, мандрують над головами публики, ось і місяць зійшов з-за верхів'я дерев. Побачили ви за пів години на кулистій стелі рух небесних тіл на паризькому небі за одну ніч і вже свитає над вами... Поодинокі з цих і сотні неможливих до вичислення навіть подібних видовищ достарчили різні нації.

Треба б хіба зо два тижні студіювати виставу. Вона ставить перед очі відвідувача в наглядний спосіб сотні питань найрізнішого характеру, побуджує до думок, на які передтим ніколи не попадав, неодне вияснює, неодне опрокидує. Чи сповняє вистава завдання, яке ви ставите перед нею: дати можливо повний образ нинішнього дня в багатогранному житті людства? Дає в великій мірі. Як не все ясними відповідями, то натяками, які мусите собі доповнити власною рефлексією.

Щоб доповнити цей образ в певній суттєвій площині, виходіть з виставки не крізь котрісь із її 40 других воріт, а назад тудою, кудою ввійшли. Тепер, уже вийшовши, побачите перед собою високу колону з написом: Мир — а під колоною павілон, над входом якого читаєте: Павілон мира. Входите і дивляться на вас зо стін із тла танків, літаків і експлозій — обличчя мерців і божевільних — мужчин, жінок і дітей. Це жахіття війни. А на тротилежній стіні напис: Проти фашизму й війни. І вимальовані карти: Манджурії, Абісінії й Еспанії, як їх коле фашистівський багнет. Про мільйони жертв, які несе Україна в ярмі Москви нема нічого написано. Нема теж статистики комуністичних революцій за післявоєнні роки. Мир за всяку ціну — хай і коштом гекатомб жертв поневолених націй, і мир — з боку фашистських держав. Війна й морд дозволені тільки для комунізму й людових фронтів. А як виходите другим боком з павілону, то при столику можете написати на карточці, що ви проти війни й фашизму, підписатися і кинути карточку до великої урни. На виставі поступ, гармонія, творчість — під воротами вистави „людовий фронт" влаштовує провокації.

Оцей „павілон мира" влучно доповнює враження відвідувача паризької вистави. Людство йде вперід, людство має великі ідеали — це показує вистава ясно й переконуюче. Але є серед нього погубна сила — та, що поставила свій павілон з-під знаку серпа й молота між тих, яких хоче розкласти й знищити. Світова Вистава 1937. оставляла б у відвідувача більше будуюче враження, коли б на неї не була найшла вступу облудна й злочинна сила: Москва!

Р. К.

Є злодії, яких не в силі карати ніякі закони, а які всеж крадуть людині найдорогоцінніше: час.

Наполеон.

КУЛЬТУРНА ХРОНІКА

КОНЦЕРТОВЕ ТУРНЕ НАШОГО СЛАВНОГО СПІВАКА.

Нашу редакцію відвідав, перед кількома днями, славний уже в краю і заграницею співак п. **МИХАЙЛО ДУДА.**

Користаючи з цієї виняткової нагоди запитуємо славного співака про різні важні й цікаві справи.

В першій половині жовтня ц. р. п. М. Дуда виїздить до ВІДНЯ, де буде цілий рік. Можливо, що передтим відбуде ще 3-місячне концерт-турне по НІМЕЧЧИНІ, (співатиме там у держ. „Фолькстеатер" в операх „ЛЬОГЕНГРІН" й „АЇДА"). З кінц. 1938. р. задумує виїхати до АМЕРИКИ і в цій справі веде вже переговори з дир. Саймоном й Ед. Джонсоном (дир. „Метрополітен Опера" в Ню-Йорку).

Перед своїм виїздом закордон п. М. Дуда відбуде турне по Галичині й виступить із концертом у таких містах: Городенка (11. ц. м.), Коломия (12.), Заліщики (14. або 16.), Чортків (18.), Тернопіль (19.), Калуш (21.), Сокаль (або Яворів 26.), Перемишль (27. вересня).

В день 1., 2. або 4. жовтня п. М. Дуда міг би співати у ЛЬВОВІ. І дійсно треба, щоб хтось занявся справою зорганізування цього концерту (найкраще може УКТОДІ або Українська Захоронка).

На нашу думку КОНЦЕРТ повинен бути РЕПРЕЗЕНТАТИВНИЙ (у залі Великого Театру). Український Львів повинен показати, що він теж уміє належно оцінити того, кого, так високо цінить Відень і др.!

Віримо, що українське громадянство, так у краю як і у Львові, скористає із цієї виняткової нагоди почути концерт українського співака світової слави.

СКИТСЬКЕ СЕЛИЩЕ.

Український історичний музей в Харкові провів кілька археологічних досліджень стародавніх історичних пам'ятників Харківщини. У Шишацькому районі експедиція музею відкрила скитське селище, яке існувало 2000—2500 років тому. У Велико-Богачанському районі знайдено багато стоянок і селищ, які існували 2800—3000 років тому. В одній з могил під час розкопів, проведених археологом Луцкевичем, знайдено декілька поховань. 9 поховань знаходяться в ямі, викладеній дерев'яними стовпчиками. З попереднього визначення ці поховання відносяться до бронзового віку. („Вісті" з 24. серпня).

КРАДУТЬ ІСТОРИЧНІ ПАМ'ЯТКИ.

„Вісті" з 24. серпня нарікають, що з місцевого музею в Лубнях пропало невідомо куди багато цінних експонатів, оригінальних цінних картин, документів, старовинної зброї. За ці „нестерпні неподобства" робить часопис відвічальним „головотесів" з міськради і районового виконавчого комітету.

ВОРОГ НАРОДУ В... ОПЕРІ.

Оперний сезон розпочали в Одесі 16. серпня оперою Лисенка „Майська ніч", обробленою композитором Толстяковим. Ціла постанова розчарувала глядачів. Та найбільше лютить большевицьких можновладців, що „текст опери, написаний Старицьким, був доповнений текстом викритого ворога народу". І як жеж можна такий текст допускати!? Ще і глядачі готові стануть ворогами народу?! („Вісті" 27. серпня).

З НОВИХ ВИДАНЬ:

Богдан Гошовський: КНЯЖИЙ ГОРОД ПЛІСНЕСЬК, Львів, 1937, Відбитка з Альманаху Червоної Калини 1938 р., ст. 16.

Невеличка, але дуже сумлінна й змістовна розвідка, з 6-ма світлинами та ситуаційним пляном княжого города Плісненська.

Свою розвідку присвячує автор роковинам **750-ліття „Слова о полку Ігоревім".** В цьому архитворі старої української літератури є яскрав згадка про Плісненськ (он великого київського князя Святослава).

Плісненськ, що лежить на шляху із Золочева до Бродів, є одним із маловідомих ширшому загалові свідків славного княжого минулого в Галичині.

Розвідка Б. Гошовського, що багато запалу й зусиль вложив у справу започаткування масових прощ до Плісненська, напевно причиниться до спопуляризування й умасовлення цих патріотичних прощ до старого княжого города.

Плісненськ займе в українському житті побіч Крилоса належне місце.

Із СУЗ

З ПІДСОВЄТСЬКОЇ ДІЙСНОСТИ.

Москва підготовляє на СУЗ вибори до органів Тсоавіахему (большевицька організація військової підготови). Преса бідкається, що „робота Тсоавіахему на селі вповні провалена. На Україні зорганізовано понад тисячу оборонних хат, але вони в своїй більшості нічого не роблять“. А в дальших виводах вилазить московське шило з мішка: все, що досі робили в справі підготови мас в протилетунській і протигазовій обороні — це звичайний ГУМБУҐ — „Вісті“ з 28. серпня називають це дослівно: „ПАРАДНІСТЮ, ШУМИХОЮ, ЗАМИЛЮВАННЯМ ОЧЕЙ — це лише цифри потрібні для зведень“. А ми додамо від себе: все прославлюване большевиками „соціялістичне будівництво“, все те „заможне і культурне життя“, галасування про „квітучу Україну“ і любов українського народу до Сталіна — це парадність, шумиха, замилювання очей!

Чистка в судівництві на СУЗ поширює свої круги все дальше й дальше. Хранителі сталінського „правосуддя“ самі опинилися на лавах обжалованих, як „вороги народу“, а „Вісті“ (27. серпня) мелянхолійно стверджують в передовиці: „З Харківщини повідомляють, що на звітних зборах викривають засміченість судового апарату ворожими людьми“. Всюди „вороги народу“!

В Ротмистрівському районі на Київщині викрито „організацію церковників“, які починають вести свою аґітацію серед виборців та намагаються втлумачити колгоспникам, що раз церковники мають право обирати до рад на рівні з усіма, то їх теж слід обрати до ради“. А відомо ж, що „святобожність — це лише завіса для контрреволюційної діяльности українських націоналістів“.

Про фактичний стан на СУЗ найкраще свідчить такий вимовний випадок:

22. серпня відбувався пленум петрівської районової ради міста Києва. Головний виклад про „демократичні вибори“ мав Затонський. Ледві „товариш“ міністер скінчив вихвалки в честь сталінської конституції, як „четвертина залі стала грюкати сидіннями крісел і залишати зал“. Між кореспондентом „Вістей“ а якимсь совгромадянином, що збірається вийти з залі вив'язується така розмова:

— Чому ви виходите? Адже зараз почнеться обговорення.

— Вийду покурити, — відповідає депутат райради. — До того головне я чув. А далі ви ж знаєте, як у нас в петрівській райраді: будуть здебільша говорити вітальні промови. — Сказав і береться за клямку дверей. Вийшов депутат. Заля далі чимраз то більше пустіє. Багато бесідників голосилося до слова. На кінець дописувач „Вістей“ пише: „Виходить на трибуну людина з резолюцією в руках. Починає торохкотіти так, ледви розбираєш слова. Депутати вимагають читати повільніше. Це не помагає: звичка виявляється сильнішою. З трибуни сиплеться горох нерозбірливих слів. І частина депутатів, надто ті, які сиділи з заду, пішли з пленуму, не уявляючи як слід, що ж саме він ухвалив“. („Вісті“ — 24. серпня).

Оттака то підсовєтська дійсність! ЗАМИЛЮВАННЯ ОЧЕЙ, а завдання депутатів байдуже, чи вони в сільраді, чи райраді, чи навіть на XIV з'їзді рад УССР або на VIII зїзді рад СССР де ухвалювали конституцію — це УХВАЛЮВАТИ ВСЕ, НЕ УЯВЛЯЮЧИ СОБІ, ЯК СЛІД, ЩО Ж САМЕ ВІН УХВАЛИВ. Головне „аплодісментувати“ „вождю вождей“!!

ЯКБИ БУЛО ЩО ПОКАЗАТИ...

Якийсь О. Добряк з колгоспу „Червона зоря“, опішнянського району на Харківщині, нарікає в цьому самому числі „Вістей“ на те, що українська кінематографія „чомусь досі продовжує замовчувати бурхливий розцвіт радянської України, не показує багатобарвного життя робітників і колгоспників“.

Вже ця „українська“ кінематографія показувала би те, що бажає Добряк, як би щось було показати!

Приєднати нових передплатників — це повсякчасний обов'язок кожного читача „Голосу“.

Не зволікай з передплатою. Вирівняй її, заки візьмеш до рук „Голос“.

Самогубство Любченка

Панас Любченко, голова Ради Народн. Комісарів УСРР (премієр „УСРР“) — **як** офіційно подали большевики, — **застрілився!**

Панас Любченко — голова наказного т. зв. „українського уряду“ в Києві, московсько-большевицької експозитури на СУЗ, — поповнив самогубство.

Хто ж це був той П. Любченко?

Колишній член української партії соціялістів-революціонерів (есерів, товариш Винниченка, Григорієва, Шаповала і наших Коб'єрських та Стахових та їм под.!), каріерович, для особистої користи перейшов на бік большевиків. В 1929. р. виступив як **прокуратор** у великому **процесі** проти **С. Єфремова і 44. тов.** (процес **„Спілки Визволення України“** — СВУ). Коли Москва прислала на Україну запеклого ославленого русотяпа Постишева, Любченко у цій постішевській зґраї, яка нищила все, що хоч трохи було українське, заняв перше місце. Це він, м. ін., довів до того, що в 1933. р. застрілився **М. Хвильовий і М. Скрипник.** За цю по собачому вірну Москві й зрадницьку службу — Москва зробила його головою т. зв. „українського уряду“. На цьому свому новому пості Любченко вславився як **запеклий русотяп і русифікатор України!**

І раптом, як пишуть москов. **„Ізвєстія“** з 2. вересня ц. р. Панас Любченко, загрожений недалеким арештуванням за участь ув **„українській націоналістичній (!) опозиції“** — на спілку з Поповом (! москаль !), Мендлем Хатаєвічем і Шелехесом (обидва жиди, а всіх трьох названих зараховують большевики до „українських націоналістів (!) сепаратистів !!!), — раптом цей Любченко — застрілився! Застрілився сам, або його застрілило ҐПУ! Але це не важно!

Чи сяк чи так виходить на одне: Червона Москва, під проводом „Геніяльного“ Сталіна, винищує, вже не ховаючись із тим, всіх, хто хоч трішки запідозрілий у ворожому наставленні до неї. Коли йде про українців, то **червона Москва уважає своїм ворогом кожного українця, хочби тільки з походження, навіть коли він завжди був і є її вірним собакою і підніжком!**

І тому всіх українців, **цілий український нарід** намагається **знищити Москва.** В тій цїли вона **організує** що кілька років **жахливий голод на СУЗ,** а тих, хто видержить голод „ліквідує“ тюрмами, Соловками, Сибіром і розстрілами. Або примушує „самоліквідуватися“!...

Не минула ця диявольська тактика і Панаса Любченка, хоч він і був завжди вірним слугою Москви.

За Збручем

Населення прикордонного села Пукляків, борщівського повіту було свідками такої події на совєтському боці. За Збручем недалеко прикордонного стовпа жінки й діти пасли корови. Нараз надійшов червоноармієць і казав відігнати худобу від Збруча. Жінка, що не хотіла відігнати корови, сказала: „А чому за Збручем інакше поводяться з людьми?“ На це червоноармієць крикнув :„Стій, бо стріляю“. Жінка не задержалась, тільки відповіла :„Як хочеш — стріляй“. Тоді червоноармієць стрілив двічі, кладучи жінку трупом. На відгомін стрілів надбігла стежа з совєтської застави й забрали вбиту чи тяжко ранену на віз та відвезла на стражницю. Це все діялося на очах населення з цього боку, кількадесять метрів від кордону.

І зелено, але й червоно

Посилена пропаганда ідей відомого „Стронніцтва Людового“ не минула й села Добкович, Ярославського повіту. Несвідоме село в 50 відсотках українське (хоча ще недавно перевага українців була замітна!) пішло скоро за кличами проводирів з-під зеленого прапору. Сильна агітація, підмащена рожевими обіцянками зробила своє; усе населення з мінімальними винятками (переважно греко-католиків) — вписалось в ряди „Стронніцтва“. З'їздам не було кінця. Неділя не неділя, свято не свято, будень не будень. Не помогло нашим людям те, що на цих з'їздах видніли написи: „земя тилько для полякуф“, те, що на сільському „штандарі“ не вмістили наших написів, як де інде (хоча й це звичайний блахман!) і те, що П'яст так часто величає „патріотизм польського хлопа“. — Ішли на сором собі й Нації! Між ними найшовся і такий, що кричав, що в обороні „штандару“ готов умерти, (а в недавній демонстрації під Ярославом утікав у перших рядах. Мало що не вмер... але... із страху!).

Що більше, людовці хотіли свій „штандар“ посвятити у... церкві, бо польський священик відмовився. Тому, що гр.-кат. о. парох не згодився на таку „параду“ — пішли „людовці“ на площу перед церкву й там вбивали „ґвоздї“. Люди, що літами не бачили Божого Дому, оглянули його вперше при тій нагоді (хоча тільки зверху).

Як було згадано, в селі було кілька родин, що не вписались до „Стронніцтва“. І цікаве: ті, що голосять „вспулпрацен хлопуф“ зачали гостру кампанію не проти всіх нечленів, а тільки проти українських і то спеціяльно тих, що виказують більшу національну активність. Це довело до ревізії в одного місцевого українця, що замітна тим, що постерунковий підчас неї сказав: „пан насьмевалсєн зе штандару“ очевидно людового.

Українська вистава чи фестин були завжди предметом, що в нього тріскали „пйоруни“ і заливала „червона креф“ із сторони фанатиків з місцевого „Кола Стронніцтва Людовеґо“. В часі недавнього штрайку виганяли місцеві проводирі селян на демонстрацію під Ярослав... терором і погрозами (чи не так є в СССР?). Спеціяльно мало це місце супроти нечленів-українців. Коли один із них „добровільно“ на заклик „хто нє пудзє, тему повибіями шиби й теґо спаліми“, пішов, а тепер... не в силі підвестись, „солідарні вспулпрацовніци“ казали: „добже му хамскєму русінові“.

Патріотичні „людовци“, щоб зазначити свій характер, не забули теж узяти з собою разом і... жидів — навіть силою! Чи це потребує пояснень? Хіба, що ні! Так само як і вислів одного з проводирів тутешнього „Кола“: „Ми і так не боімисєн, бо нам Росія поможе“.

Чи треба що до того додати?

Н. К.

Присуд в Луцькому процесі

133 роки тюрми за ОУН.

В Луцьку закінчився великий політ. процес проти 42 молодих українців, що їх обвинувачували у приналежності до О. У. Н. Засудили Івана Климова на 10 літ в'язниці, Павла Мигаля — на 8 л.; Івана Коханського, Василя Савича й Андрія Марченка по 7 літ в'язниці, Олексу Комаревича, Петра Джуґала, Олену Штокалко, Анатазія Юника, Як. Пендзовського і Сергія Федоровича — по 4 роки в'язниці; Никанора Мандзюка, Григорія Антонюка, Василя Дишканта, Сергія Мартянова, Теодора Витковського, Радіона Артищука, й Осипа Марчака по 3 роки; Теофанію Краваць, Павла Вишневського, Олексу Левчука, Віктора Вавриіщука, Івана Левосюка, Михайла Замкевича, Івана Фіту, Степана Борисяка і Василя Третевича — по 2 роки; Теодора Скоповського на 1 рік в'язниці. Засудженим зачислили слідчий арешт. П. Вишневському, О. Левчукові припинено умовно виконання кари на час п'ять літ. Підсудних: Григорія Масника, Іляріона Душука, Андрія Бігуна, Миколу Морозовича, Івана Демчука, Павла Вітрика, Ярему Яремчука, К. Корнилюка суд звільнив.

І ЦЕ І ТЕ

З НІППОНСЬКИХ ВІРУВАНЬ.

На вулицях ніппонської столиці Токіо можна сьогодні побачити такі образки:

Стоїть молодий студент, затримує переходячі вулицею жінки й дівчата, прохаючи їх, зробити червоною ниткою штих на куску полотна. Це полотно призначене для ніпп. жовнірів, що під цю пору є на фронті в північному Китаю. Роблять цей знак на полотні тому, бо ніппонці вірують, що такий червоний штих береже від смерти.

НІППОНСЬКИЙ ПАТРІОТИЗМ.

Недавно дві ніппонки, одна мати, друга сестра вояків, що воюють у Китаю, позбавили добровільно себе життя. В цей спосіб вони хотіли досягти того, щоб їх чоловік і брат, довідавшися про їх смерть, почували себе вільними та не мали вже більше про нікого іншого думати, як тільки про свою Батьківщину!

ЦІНИ ПРОДУКТІВ У СССР.

До Вильна до родини вернувся недавно з Мінська (сов. Білорусь) 80-літній старець. Преса подає, м. ін., такі дані про життя в „большев. раю“:

Робітник може заробити від 100—200 РУБЛІВ МІСЯЧНО. Щоб бодай сяк-так, ЗЛИДЕННО, могти ВИЖИТИ, треба МІСЯЧНО БОДАЙ 400 РУБЛІВ!

Ось ціни деяких продуктів першої потреби: 1 кґ.: хліба — 2 і пів рублів; м'яса 16—17 рубл.; масла — 18—22 рб.; цукор — 15 рб. Черевики, що по кількох ґижнях розлітаються — 136 рублів (ціломісячний заробіток велич. більшости робітників у СССР!).

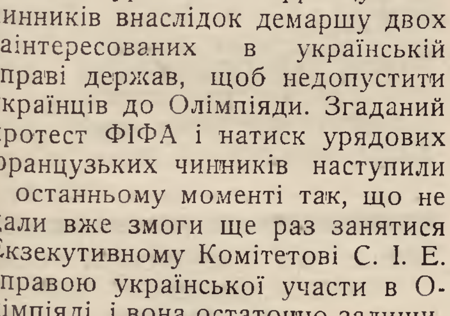
НАСТРОЇ СЕЛА В СССР.

Цей самий старець так говорить про настрої села в СССР: „Можу одне сказати: селянин як спасення душі чекає якоїсь зміни. На чому ця зміна має полягати — не усвідомлює собі, але ТЕПЕРІШНІСТЬ Є ТАКА СТРАШНА, що тяжко не тужити ДО ЯКОЇНЕБУДЬ ЗМІНИ на краще в цьому сподіванні, що ГІРШЕ ВЖЕ БУТИ НЕ МОЖЕ“...

ЧОМУ УКРАЇНСЬКІ СПОРТОВЦІ НЕ ПОЇХАЛИ ДО ПАРИЖА НА МІЖН. СТУД. ОЛІМПІЯДУ?

В цьому році рішив Центральний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС) вислати Спортову Репрезентацію на Міжн. Студ. Олімпіяду. Були вигляди, що завдяки сильній дружині копаного м'яча, яку організував „ЦЕСУС“, участь нашої Репрезентації принесе нам успіхи. Та зараз же по зголошенні участи в Олімпіяді нашої Репрезентації, запротестував проти цього Організаційний Комітет Міжн. Студ. Олімпіяди. Становище Орг. Комітету було наскрізь безправне, бо Олімпіяду організувала Міжнародня Студенська Організація (С. І. Е.), якої членом є „Цесус“ і статут „С. І. Е“ та правильник ігрищ дозволяють приймати українцям участь в Олімпіяді. У мотивах Орг. Комітет подав, що „поява української репрезентації може викликати небажану реакцію у французькій опінії і пресі“. Мотиви ці мають політичний характер і є протиукраїнські. Це стоїть тісно у зв'язку з сьогоднішним ідеологічнополітичним обличчям Франції та її закордонною політикою. Фактом є, що офіційльний провід французького студенства від довшого часу старається втягнути до С. І. Е. представництво большевицького студенства, проти чого противиться більшість членів конфедерації. І власне українців стараються не допустити до Олімпіяди, як виразний протибольшевицький чинник. Треба зазначити, що українці беруть участь в різних Міжнародніх Студ. Конгресах і ще ніколи не викликало це „небажаної“ реакції в опінії і пресі“. Цю справу на домагання „Цесуса“ передано під рішення Екзекутивному Комітетові С. І. Е. Хоча спочатку Екз. Комітет під впливом людово-фронтівських чинників станув на становищі Орг. Комітету, то проте опісля на свойому спеціяльному засіданні в Парижі одноголосно рішив допустити українців до Олімпіяди. Одначе противник не спав. Ворожі нам круги пішли іншим шляхом. Проти участи українців в Олімпіяді зголосив свій протест „Міжнародній Футбалевий Союз“ (ФІФА), до якого не належать українці і тим самим не можуть брати участи у міжнародніх змаганнях цього Союзу. До цього долучився ще натиск урядових французьких чинників внаслідок демаршу двох заінтересованих в українській справі держав, щоб недопустити українців до Олімпіяди. Згаданий протест ФІФА і натиск урядових французьких чинників наступили в останньому моменті так, що не дали вже змоги ще раз занятися Екзекутивному Комітетові С. І. Е. справою української участи в Олімпіяді, і вона остаточно залишилася невирішеною.

Всежтаки ця справа матиме ще свої наслідки.

Після кривавого селянського штрайку

Недавній селянський штрайк у Польщі дуже розворушив польське публичне життя і польську опінію. Він був холодною водою на голови, передусім, **ендецьких** й інших, „**великомоцарствових**“ оптимістів і на мить, наче блискавка, просвітлив польську дійсність. Ця справа не сходить тепер із шпальт польської преси.

„Газета Польска“ (ч. 242) оповістила два незвичайно характеристичні документи. Перший — це стаття з нелеґ. **„Червоного Штандару“, органу Ц. К. Комун. Партії Польщі (К. П. П.)** яка є **секцією** москов. **Комінтерну.** Ця стаття **з 10. 7. ц. р.** (отже надруковая більш як місяць перед **штрайком)** п. н. „15 серпня“ **заповіла наперед,** що в цей день почнеться селянський **штрайк.**

Другий документ — це **відозва КПП,** видана вже підчас штрайку, в якій комуністи кинули між маси, м. ін., такі гасла:

„Хай завмруть міста разом із селом!“ Хай живе загальний штрайк!“

„Всі до загального штрайку в день 23. і 24. серпня!“.

„Мільйонів не замкнуть до Берези. Мільйонів не заарештують!“

„До чину! До бою! З вами стане цілий демократичний табор!“.

Переведені арештування і слідство підтверджують правдивість цих документів. Напр. **у Ковельщині на 30 арештованих** за організацію штрайку всі показалися **комуністами,** караними вже передтим за комуністичну діяльність.

Ось хто, поза плечима людовців, намагався підійти й до українського селянина. Ось кого національно свідомі **українські селяни,** як наприклад, **у Ярославщині,** зорганізувавшись, **буком гонили** („людово-фронтівських“ агітаторів!) із своїх сіл. Так було: в міст. Сіняві, сс. Пискоровичах, Соб'ятині (3 км. від Ярослава), Бобрівці, Рожнітові (пограниччя Ярославщини і Переворщини), так було й по інших селах не лише Ярославщини, хоч „людовці“ тероризували наших селян, погрожували підпалами...

Арештування людовців і комуністів ідуть далі (напр. з в'язниці у Тарнові вивезли частину в'язнів, щоби „зробити місце“).

А до цього всього доходить ще справа організування **нового** лівого, **„демократичного табору“,** як противаги націоналістичній польській правиці й Озонові полк. Коца. Польську ендецію напав великий страх перед цим табором, на який складуться: ППС., Стронніцтво Людове й досі незорганізована інтелігенція т. зв. „Леґіонова Лівиця“. Цей табор, як подає преса, мав уже навіть вислати письмо до през. Мосціцкого з домаганням розв'язати теперішній сойм і сенат і вже на осінь ц. р. розписати **нові вибори** на підставі нової **„демократичної“** виборчої ординації.

Нас, українців, мало обходять домагання й акції польських людовців, комуністів й інших груп і таборів, коли вони безпосередно чи посередно не заторкують нашого життя. Але всім намаганням, яких би то не було, чужих чинників втручуватися у наше життя і спрямувати його в їм бажане русло, будь вони людовці чи комуністи, чи ендеки, чи хто, **мусимо якнайбільш рішучо протиставитися!**

Герої сучасної Еспанії

Від самого початку піддержують еспанське повстання найважливіші еспанські суспільні угруповання. Згадували ми вже про ролю в революційній акції політичної організації — „фалянга“. Не менш важливим джерелом моральної й матеріяльної підмоги повстанців є організація карлістів.

Ще перед повстанням генерал Моля, провідник повстанців у Наваррії звернувся до карлістів з Наварри, щоб дали йому охотників. Генерал зазначив, що сподіється їх зо сторони карлістів яких 2.000.

Провід карлістів розіслав післанців по цілій провінції й у вислід — другого дня зголосилося до генерала Молі не два, а двадцять п'ять тисяч добровольців. Опісля прийшло ще 15 тисяч із дальших околиць.

Цих 40 тисяч вояцтва, що зголосилися проводові без одностроїв і зброї, тільки в червених шапках дійсно підпомогли еспанську революцію. Розіслані по всіх усюдах Еспанії — несли вони свою сильну віру в Бога й Батьківщину. Бог і Еспанія! Релігійний їх фанатизм був такий могутній, що цілими відділами приступали вони день-у-день до сповіді й з релігійними кличами йшли в бій. Не менш гарячими проявили себе націоналістами.

Були і є околиці, де багато червоних — карлісти ніколи не зважають на те, і йдуть в бій нераз проти десятькратно сильнішого ворога. Можливо не завжди потрібно стільки крови проливати, коли не має на дій на вигарну. Але карлісти — переважно селяни, дуже мало між ними інтелігентів. Вони не призадумуються. Непокоять ворога й борються з ним, коли не на життя, так на смерть.

Оповідають, що деякі відділи карлістів в одній далекій від Мадриду провінції, дочувшися про облогу столиці, як стій рушили на поміч повстанцям. З великими втратами, таки дісталися вони вкінці до своїх.

Як велике національне завзяття карлістів свідчить подія, що її описує один французький журналіст. Бачив він саме, в шпиталі, як умирав молодий хлопець карліст. Ранено його в битві, в якій цього ж дня згинув його батько. Мати раненого й молодший, п'ятнадцятьлітній брат, стояли в куті шпитальної кімнати і плакали.

Ранений помер в присутності журналіста. Коли випружилося його тіло, мати, знагла випрямилася, втерла сльози і узявши з ліжка померлого сина червений берет дала його молодшому синові:

— Тепер іди воювати ти, мій сину. Носи цей берет, гідно, як пристало наварцеві!

Часто ранені вояки карлісти, останнім зусиллям знімали шоломи й убирали червені берети, щоб померти з тією почесною відзнакою.

КОРОТКО:

АНГЛІЯ.

— Зприводу сторпедування і затоплення кількох англ. і сов. кораблів на Серетз. Морю плянує Англія на спілку з Францією скликати середземноморську конференцію без участи Італії. Був би це отже протифашиствівський маневр.

ЕСПАНІЯ.

— Англ. корабель „Вудфорд“ що плив до Барселони, був сторпедований і потонув.

— Національні війська увійшли до провінції Астурії, що починається за 50 км. від Сантандеру.

— Нац. літаки збомбардували грецький корабель „Тсепо“ який віз амуніцію для червоних з Марсею (Франція) до Барселони. Корабель осів на мілині.

— Голова II. Інтернаціоналу де Брукер (до цього Інтернаціоналу належать наші радикали!) приїхав до Валенсії, де його приймав есп. большевицький премієр Негрін. А наші груль-радикали ще й досі вибріхуються, що вони „проти большевиків“!

— Нац. еспанське підводне судно затопило большев. корабель „Маракев“ біля берегів Греції. Біля Греції сторпедовано теж советський пароплав „Благоев“ (3 тис. тон поемн.).

— Большев. корабель „Чорне Море“, який віз для червоних сов. танки й літаки, перейшов на бік ген. Франко разом із капітаном і частиною корабельної залоги. Друга частина моряків залишилась на березі в Тунісі (Африка), де вона висіла „для прогульки“ по побережу, а тимчасом корабель утік в напрямі Сардинії і пливе тепер до Еспанії, до Франка.

ІТАЛІЯ.

— До Риму має приїхати президент ПАСШ — Рузвелт.

— Мусоліні одержав від ген. Франко телеграму, в якій цей останній писав, що „геройські відділи легіонів (італійських) увійшли до Сантандеру в тісній і братерській співпраці з національними (есп.) військами, здобуваючи одну з найголосніших і найсвітліших побід теперішньої війни в ім'я західної цивілізації проти азійського варварства“. — У відповідь Мусоліні вислав депешу, в якій, м. ін., написано: „Це тісне братерство крови (італ. й есп. військ. — ред.) — є запорукою остаточної побіди, яка освободить Еспанію і Середз. Море від усякої загрози, що звернена проти нашої цивілізації“ (читай: освободить від большевизму!).

— Італія заявила, що плянована Англією і Францією т. зв. „Середземноморська конференція“, що в ній мали б узяти участь ще Совети і скандинавські держави, зате Італія була би від участи в цій конференції відсунена, — це провокація у відношенні до Італії та акт більш ворожий, як колишні „абісинські санкції“. Мимо нехіті Франції і спротиву Советів всежтаки Італію на цю конференцію (поч. 10. ц. м.) запросили. Конференція відбудеться у Швайцарії.

— З Риму подали урядово, що на вересневу сесію Ліги Націй не поїде італійська делегація. Взагалі Італія не вернеться до Женеви так довго, доки не виключать остаточно з Л. Н. делегата Абісинії.

КИТАЙ.

— Нанкінський уряд задумує оголосити загальну мобілізацію мужчин у віці від 18 до 45 літ.

— Над міст. Гонкон перейшов жахливий ураган (тайфун), що наполовину зруйнував місто й убив кількасот людей. В цьому місті шаліє теж пошесть холери, люди масово вмирають.

— На ноту америк., англ. і французького консулів у Шангаю вицофати ніппонські та китайські війська із Шангаю — Китай відповів, що це неможливе, доки в обсязі міжнарод. концесії находяться ніппонські воєнні кораблі, знов же Ніппон відповів, що воєнні операції в Шангаю можуть бути перервані тільки після вицофання регулярних хінських відділів із забороненої стрефи. — Ці своє, ті своє!

ЛИТВА.

— Литов. мін. освіти постановило поступенно зліквідувати польське шкільництво.

НІМЕЧЧИНА.

— До Німеч. приїхав адм. Горті, реґент Мадярщини.

— Дня 20. вересня починаються великі маневри нім. сухопутних, морських і воздушних збройних сил під проводом польов. маршала фон Бльомберґа, команд. нім. збр. сил. В маневрах візьме участь Мусоліні, що його приїзду —

запрошення Гітлера, — сподіються в Берліні десь між 20—25 ц. м. Маневри відбуватимуться на теренах уздовж Балт. моря, на Поморю і Меклембургії. Частина поль. преси називає з цього приводу ці маневри „провокаційними", бо вони відбуватимуться і біля поль. кордону.

— В Мінхен і Горішн. Баварії вибухла пошесть діточого параліжу (досі 300 дітей захв.). Всі школи замкнені.

— В з'їзді гітлерівців у Нірнберг — в „партійному дні", — беруть теж участь представники 48. чужих держав, як особисті гості канцлера Гітлера.

ПАЛЕСТИНА.

— В Палестині знову високо піднеслась хвиля протижидівського терору арабських націоналістів. В Сирії скликано на 8. вересня конґрес арабів, де мають постановити ще посилити терор проти жидів.

ПОЛЬЩА.

— Протижидівські заворушення були в Бидґощі і Косові Ляскім.

— За надужиття будуть судити б. ярославського й любачівського старосту Генрика Вонса.

— Для більш як 2 тис. дітей немає місця в гімназіях, хоч ці діти поздавали добре вступні іспити.

— У зв'язку з поштрайковими репресіями арештовано проф. університету в Кракові — Кота, але на інтервенцію ректора й проф. цього університету по кількох днях його звільнено. Варшавські професійні робітн. соціаліст. союзи хотіли вже проголосити зприводу цього арештування Кота протестаційний штрайк.

— В тижн. „Зврот", офіц. органі т. зв. „Фронту Морж", появилися статті Вітоса і Падеревського, з яких виходить, що в найближчому часі буде актуальною справа повстання нов. політ. угрупування т. зв. „Центрум" („Народова Партія Роботніча", „Христ. Демократія", частина ендеції з познанської групи). Між Корфантим, Вітосом і Поп'ельом прийшло до повного порозуміння.

СССР.

— В Минську, столиці сов. Білоруси, розстріляно кільканадцять „шпигунів-троцькістів", що начебто труїли вояків та підпалювали військові магазини.

— В Нижнім Новгороді засуджено на смерть 9-ох „правих контрреволюціонерів" за спротив колективізації.

— На сов. Білорусі арештували багат. членів білоруської терорист. організації, яка вбивала комуністів, колхозників. При арештованих, які в моменті їх ув'язнення стріляли до большев. міліції, знайшли списки комуністів, що їх ця організація мала вбити. Процес відбудеться в Мінську. — Білорусь не остає позаду інших понев. Москвою народів і теж криваво розправляється з моск.-большевицькими наїздниками!

ЧСР.

— Масарик тяжко хворий. Побоюються за його життя.

— В Татрянських Лазнях відбулася цікава вакаційна „школа". Учнями були молоді студенти і... поважні, часто сиволосі суспільні діячі, політики, дипломати і т. п. різних європейських і заморських держав, в числі понад 200 осіб. На „лекціях" вивчали та обговорювали головно питання середущої Европи. Почин до створення тієї своєрідної школи дав презид. Бенеш.

ФРАНЦІЯ.

— 13. вересня починаються великі осінні маневри французької армії під команд. ген. Ерінга.

— Посол Сен Жюстен звернувся до прем. Шотана з листом, в якім піддає думку введення окремих позичок для молодих людей, що хочуть звінчатися. Цей посол доказує, що на протязі біжучого року населення Франції зменшується щоденно на 200 осіб, тимчасом як, напр., у Німеччині, внаслідок ведені від недавна акції допомоги при творенні родинних огнищ, стверджено за останніх кілька літ збільшення на 300 тис. приріст народин. Биття на тривогу: „Франція вимирає!" — датується вже від кількадесятьох літ. Сіті й багаті французи не хочуть ні родити, ні виховувати дітей. Це грізна недуга для росту й сили нації!

ПЕРЕНОСЯТЬ ЛИТОВСЬКИХ УЧИТЕЛІВ.

Виленська шкільна кураторія перенесла в глибину Польщі учителів-литовців: Карусову, Віщиніс і Паукштас.

ГОСПОДАРСТВО

Між українськими будівельниками

Соціяльний лад і український робітник.

Для нас є ясне: В сьогоднішніх часах невідрадного соціяльного ладу, в умовинах капіталістичного устрою, взаємини між робітником і працедавцем, при найкращій волі з обидвох сторін, будуть мати в собі багато скреготу. Всі заходи, щоб покращати долю робітника, будуть тільки півзасобами, що ніколи не зможуть довести до позитивної розв'язки соціяльної проблеми, а в ній так важної справи, якою є робітниче питання. Тут винна система і тільки зміна її, змінить долю робітника. Покищо робітникам лишається через організованість на професійному принципі виборювати собі певну соціяльну позицію, на якій він, як людина, міг би заспокоювати свої матеріяльні й духові потреби.

Та нас конкретно обходить і може обходити український робітник, якого соціяльна позиція тісно зв'язана з політичною дійсністю цілого українського народу. Не будь тієї дійсности, становище українського робітника було б інакше. Цей факт і наявність банкроцтва чи пак облуди доктрини про класовий принцип у розв'язці робітничого питання передумовляють невідкличну конечність українському робітникові гуртуватись й організуватись на національному принципі.

Це й зрозумів свідомий український робітничий елемент та став організуватись в українськім робітничім Товаристві „Сила". А ставши раз на національному становищі і почуваючись нерозривною, органічною частиною цілого українського народу й, мавши свідомість, що всі верстви українського народу змагають до одної мети — українське свідоме робітництво хоче бачити, що громадянство визнає його за важний чинник в суспільному житті, що цікавиться його долею, а до українського світу, що розпоряджає працею ставити домагання не трактувати його в то йспосіб, щоб, створюючи невідрадні умовини праці, чи взагалі нехтуючи українським робітником при наборі до праці — давати нагоду до негодувань а то й переходу слабших одиниць в бік комунізму.

На будовах.

На сторінках нашого часопису порушували ми нераз справи українського робітництва. І от тепер, користаючи з цього, що зараз є сезон будівельних робіт, пішли ми навідатись до українських будівельних робітників, що працюють на будовах у більших скупченнях. Це будови, які веде Кооператива Інженерських Робіт (К. І. Р.). Ще в минулому році заключено між Т-вом „Сила" і К. І. Р-ом умову, на підставі якої К. І. Р. зобов'язалася брати до роботи робітників, що вичкажуться членськими виказками Т-ва „Сила". Це виходить в користь фірми, бо раз „Сила", поручаючи свойого члена ручить за нього, його солідність, два :фірма не потребує витрачати багато часу, щоб, ідучи до б'юра поесредництва праці, вишукувати українського робітника, якого національна приналежність є часом сумнівна та й саме національне походження не є рівнозначне із свідомістю і не дає запоруки солідности чи вкінці фаховости.

Праця.

Праця на будовах триває 8 годин, від 7. до год. 16.15 по пол. з одногодинною перервою на обід від 12—13. Праця дуже тяжка й виснажлива. На деяких будовах, як кажуть робітники, відношення фірми до робітника не є таким, яким бути повинно. Порівняльно робітники затруднені наприклад при роботах уфундованих державним фондом праці працюють далеко легше. Й от власне ті робітники, щоб зазначити, що українські робітники тяще працюють, переходячи попри будову, чи працюючи в сусідстві викликують під їх адресою: „Сила-каторга". Було б побажаним, щоб у фірми було більше зрозуміння для фізичної спроможности робітника і, що на одній будові не може він витрачати всіх своїх сил. Це ж його варстат праці й він, через довгі роки, щоб вдержатись на поверхні життя, мусить зберегти фізичну снагу. А не можна припускати, щоб робітник не хотів працювати, чи щоб працю виконував пиняво, коли стоїть під загрозою, що за його плечима є багато безробітних і його зараз може заступити десятьох інших. Не добре теж робить фірма, коли траплялися випадки, що до роботи приймалося чужих робітників.

Недобре є, говорять робітники, що фірма приймає до праці тих селян, що мають на селі землю й можуть на ній працювати, а до праці приходять сезоново, доривочно, позбавляючи в той спосіб хліба тих українських робітників, для яких заробіток на будові — одиноке джерело прожитку.

Платня.

Заробітна платня будівельного робітника виносить 55 сот. за годину, що на день (8 годин праці) дає 4.40 зл. з того на обезпечальню відтягають 36 сот., так що денна платня виносить 4.04 зл. Платня абсолютно замала, щоб робітник міг принайменше заспокоїти всі свої потреби. Треба взяти на увагу, що при тяжкій і вичерпуючій праці, робітник мусить добре відживлятись, щоб подолати наложенню на нього завданню. Так отже з тієї платні мусить робітник видати на прохарчування найменше 2 зл., значить на прохарчування себе самого. Лишається ще 2 зл. З того робітник мусить заплатити помешкання, світло, опал, вбратись, направити обуву і масу інших видатків покрити з тієї суми. Ще коли робітник не жонатий, без родини, то вдається йому зв'язувати кінці до купи. Але чи в таких умовинах може робітник думати про те, щоб закласти родинне вогнище? Позитивне рішення в тій справі, в тих обставинах, межує з очайдушністю.

Заробітна платня мулярів занятих на будовах є вища й виносить від 90—1.15 зл. за годину, залежно від кваліфкацій.

Що суботи, яка є тільки формальною „англійською суботою", бо платять не за 8 годин, а тільки за години запрацьовані (в суботу працюють робітники 6 годин до г. 1.) по скінченні праці є „виплат". І тут знову ставлять робітника в положення, з якого він хіба не може бути задоволений. Кажуть бо йому чекати іноді до год. пів до п'ятої, поки виплатять „виплат". В умові загальний між робітником і працедавцем, над якою сторожить Інспекторат Праці є сказано, що робітника при виплаті можна задержати найдовше годину. За наступні години чекання, працедавець має платити так, як за години праці. Фірма не завжди цього придержується, заставляючи його даром чекати годинами й тим самим, ставляючи під знаком запитання доцільність і корисність для робітника „англійської суботи". Робітник бо, лишає на цю суботу багато справ до полагоди, деякі знову з них наприклад замісцеві потребують від'їждати і т. д.

Можна чей же зорганізувати діловодство так, щоб робітник на час одержував виплату. Коли можна від робітника вимагати часто цього, чого він не є спроможний дати, то можна хіба перестерігати й робітник має право домагатись, того ,що є передбачене в умовах.

Подибали ми й таку квітку нашого поля, симптом аномалії в нашому суспільному житті, що на будовах працюють молоді інтеліґенти, люди з середньою освітою, що іноді покінчили ще фахові курси з виглядами дістати працю в наших інституціях. Так що ж, за ними „темна минувшина" і їх доля припечатана. Не йде тут про фізичну працю, бо праці хоча б і якої вони не цураються, але йде тут про змарнований капітал і час, а це все завдяки нездоровим відносинам у нашому суспільно-економічному житті. Бо чи справедливо, що по наших інституціях дістають посади діти директорів тих же інституцій з міністерськими просто ґажами, та ще водночас з платнею приналежною їм титулом заанґажованости в політичнім житті, коли людина, що стоїть багато вище своїми здібностями й фаховістю мусить працювати як наємний фізичний робітник?

Не зважаючи на невідрадні умовини праці й життя, український робітник не зневірюється, він що більше стає національно свідомим, вже сам самостійно дає відправу людово - фронтівським заходам зробити з нього вислужника, ворожих, чужонаціональних інтересів і знає, що певну розв'язку його соціяльної проблеми дасть йому тільки український націоналізм.

О. Ф.

ВПИСИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКО-САДІВНИЧОЇ ШКОЛИ В МИЛОВАННЮ.

Дня 20. січня 1938 р. починається в Милованню новий 11-місячний сільсько-господарський курс, що триватиме до 20. грудня 1938 р. На курс приймають мужчин у віці 15—24 літ, що покінчили найменше народню школу. Зголошення приймає Управа до дня 31. грудня ц. р.

Слати зголошення й звертатись за ближчими інформаціями на адресу: Господарська Школа Товариства „Просвіта" в Милованню, почта Рошнів над Дністром.

ДЕКЛЯМАТОР НА КООПЕРАТИВНІ СВЯТА.

Накладом РСУК. на днях вийшла книжечка віршів п. з. „Слово". Вірші в цій книжечці призначені до деклямацій з нагоди кооперативних свят та концертів.

З українського життя

Арештування в Рогатинщині.

Поліція арештувала двох синів о. Щербанюка з Вербиловець, мґр. Ошитка, Шміґеля, Скробача, Ляльку, Гринчишина всіх з Рогатина, та одного склепаря з Фірлеєва. Всіх арештованих держать в Рогатині.

„День Підгір'я“.

В днях 11. і 12. вересня ц. р. при помочі й участі всіх культурно-освітніх Товариств й Установ районів: станиславівського, богородчанського, надвірянського, солотвинського й калуського відбудеться в селі Глебівці „День Підгір'я“. В цьому святі громадянство Підгір'я робитиме підсумки просвітньої праці, обчислювати здобутки й втрати, накреслить шляхи дальшої праці й дальшого змагання за краще завтра. В програму свята входять першого дня: реферати, змагання 4-ох найсильніших театр. гурт. у виставі „Невольник“, Ватра, хорові точки, народні гуцульські й національні танки. В другому дні: Богослуження, Академія, по обідній перерві, збірка коло читальні, дефіляда, промови й привіти, вправи молоді, вибір кошового отамана, козаки в поході, чумак, запорожці пишуть лист до султана, закінчення, вечерниці.

Арештування.

У Львові арештували студента техніки Рогожу й перевезли до Бережан. Знову ж в Стрию арештували Богдана Бігуса та перевезли теж до Стрия.

Ювілей чит. „Просвіти“ в Камінці-Боброїдах.

Дня 5. вересня ц. р. читальня „Просвіти“ в Камінці-Боброїдах улаштувала Ювілей десятиліття своєї діяльности.

Окружне шкільне свято.

В неділю 29. серпня відбулося в Самборі окружне ювілейне свято, в якому взяли участь всі гнізда самбірської округи й поважна кількість соколів з Турки н. Стриєм. Не зважаючи на дощ, всі гнізда станули на площі та чисельно дописала публика.

Арештування.

Дня 30. серпня поліція в Сокалі арештувала Миколу Марцинюка. В Лучицях, сокальського повіту, арештували Володимира Короля, якого відставлено до Сокаля.

Проща до Плісненська.

З нагоди 750-ліття „Слова о полку Ігоревім“ — відбулася 29. серпня проща до Плісненська, складена з-понад 4-ох тисяч осіб.

Бомбовий замах на колоніста.

ПАТ подає, що в Ланівцях, борщівського повіту, виконав хтось бомбовий замах на хату колоніста Івана Міса. Бомба вибухла а відламки її зранили жінку Міса, яку відвезли до шпиталю.

Марево голоду на Лемківщині.

Внаслідок цьогорічної посухи населенню Лемківщини загрожує голод. Вже від кількадесяти літ не пам'ятають тут такого лихого стану плодів. Надобавки багато плодів внаслідок останніх злив гние на полі.

Пошесть червінки.

В Ходорівщині шириться червінка, що досі забрала вже багато жертв. Червінка шириться особливо в Ходорові, де начисляють 20 смертних випадків.

Окружне просвітянське свято на Закарпатті.

В Добриничах на Закарпатті відбулося величаве окружне просвітянське свято. При звуках марша передефілювало перед естрадою понад 2000 людей. З черги слідували реферати і національні танки. Свято закінчила театр. вистава.

25-ліття Філії „Просвіти“.

Філія Т-ва „Просвіта“ в Ходорові святкувала дня 22-го серпня свій 25-літній ювілей. Присутних на святі було понад 3 тисячі осіб.

Добрий приклад.

Студентська молодь Бузеччини призначила ввесь дохід із „Студентських Вечорниць“ на добродійні цілі і на допомогу студентству.

Розв'язали Філію К. Л. К.

На днях староство в Городенці розв'язало філію Карпатського Лещетарського Клюбу в Серафинцях та припинило в діяльности У. С. К. „Пробій“ в Городенці.

Новий український дитячий часопис.

У Югославії появився для дітей наших бачванців часопис п. з. „Наша заградка“. Завдання часопису: виховати діти бачванців (переселились до Югославії за часів Марії Тереси і Йосифа II. із захід. Закарпаття) на свідомих та активних громадян українців.

Повінь на Покутті.

Внаслідок довготривалих дощів вилили на Покутті ріки, та спричинили катастрофальні господарські шкоди. Сотки моргів стоять під водою. З піль не зібрали ще вівса і ячменю. Бараболі гниють під водою, зовсім змарніла без сонця кукурудза.

В річницю смерти бл. п. Лапчака Михайла.

30. VIII. ц. р. минув саме рік, як в Настасові комуністична голота напала на дім чит. „Просвіти“ і замордувала бл. п. Лапчака Михайла. В річницю його смерти громадянство Настасова зложило 8.75 на добр. цілі.

Свято найменших в Жовкві.

Дня 29. VIII. ц. р. заходом Повіт. Кружка „Р. Ш.“ в Жовкві відбулися Повітові пописи дитячих садків і захоронок в Жовкві. В святі взяло участь 338 дітей. Свято випало дуже гарно і причинилося в великій мірі до поширення рідношкільної ідеї серед громадянства Жовківщини.

„Сокільський попис“.

Заходом Т-ва „Сокіл“ відбувся в Долині в дні 22. серпня ц. р. „Сокільський попис“. В пописі взяли участь члени Т-ва „Сокіл“ з Долини, Струтина ниж., Сукіля й Бубниця. Попис випав гарно.

Посвячення читальні „Просвіти“.

Село Яблонівка руська (Кам'янеччина) вибудувала собі власний дім, де будуть міститися читальня і кооператива. 28. VIII. ц. р. відбулося посвячення нового дому.

За нелеґальну збірку.

Дня 24. серпня відбулася розправа в пов. старостві в Жовкві проти Гадади Степана, Крехівця Миколи, Гадади Василя із Замочка. Гадада Василь мав перепроваджувати нелеґальну збірку в Жовкві на т-во „Просвіта“. Гададу Степана засудили на 25 зл. гривни, Крехівця М. на 15 зл., Гададу Василя на 10 зл. та сконфіскували 49.67 зл. Засуджені внесли спротив до окр. суду у Львові.

Нам пишуть

ІЗ СКІЛЬЩИНИ.

ДИТЯЧИЙ ПОПИС І ФЕСТИН У СИНЕВІДСЬКУ ВИЖНОМУ.

Садок у Синевідську Вижному тривав три місяці. Вчащало до нього понад 40 дітей. Провідниця садка п. Марія Мартиняківна влаштувала при допомозі комітету зложеного з представників усіх місцевих товариств кінцевий попис. Відбувся він 28. серпня ц. р. При сповненій переважно батьками залі виконали діти програму свойого свята. Перша точка програми — марш усіх дітей з прапорцями до слів пісні „Гей гуртуймося“. Всміхнені, життерадісні вистукували закаблучками маленькі козачки, спозираючи зчаста на батьків, мовляв, дивіть і ми потрапимо вже йти карно в рядах. Далі слідували на переміну деклямації й хорові точки. Проводила хором направду поважно й з відчуттям важливости своєї ролі 4-літня дівчинка. Добре вдалися поодинокі деклямації, дібрані завжди з відчуттям голосових здібностей дитини. Виконання синевідськими найменшими гагілок дало доказ, як легко вкорінити в дітей почуття такту й ритму вправи. Інсценізація дитячих пісень теж удатна, тільки ж краще було підобрати більш різнородні пісні, не всі про курочки. Ритмічні вправи у програмі дитячих садків вони дуже на місці, але у пописі невикликують відповідного враження. Відчувалося це й на синевідському святі.

Із інших точок програми найкраще випала остання „танок очайдушків“. Цілість Свята зовсім вдоволяюча і слушно збірала провідниця садка подяки від вдячних матерей.

Цього ж дня влаштував місцевий кружок Союзу Українок танкові вечерниці, призначаючи ввесь дохід на дитячий садок.

Знова в неділю відбувся в Синевідську Вижному великий фестин. В ньому кромі місцевих товариств взяли участь поблизькі села, як Синевідсько Нижне, Межиброди і Тишівниця. Зокрема вирізнялося своїми так мішаними, як і жіночими вправами Синевідсько Нижне. Гарне враження викликали оригінальні вправи місцевого жіночого доросту під проводом впорядчиці Ірини Івасіків у супроводі співу самих вправляючих. Всі інші вправи відбулися при орхестрі. Фестин вповні вдався, хоч не надто дописувала погода.

Слід завважити, що так на дитячому пописі, як і на фестині, як узагалі в громадянській праці села місцева інтеліґенція майже не бере участи. Поза кількома одиницями, що ввесь вільний час призначають цій праці синевідчани включно зо студентами зовсім недіяльні й байдужі.

ФЕСТИН У ТУХЛІ.

Теж у неділю, 29. серпня влаштувала фестин Тухля. На обширній, умаєній прапорами площі відбувалися по черзі чоловічі й жіночі вправи вільноруч до орхестри, то знову до співу ці самі що в Синевідську дівочі вправи. Кілька точок дав хор, добре зіспіваний з гарними дівочими голосами. Проводив хором місцевий парох. Узагалі мило вражало в Тухлі співжиття й співпраця села зо своїм священиком. Після святочної частини фестину відбулася в читальні танкова забава.

ІЗ ЛЮБАЧІВЩИНИ.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ.

Українська кооперація Любачівщини відсвяткувала в дні 29. серпня ц. р. повітове свято української кооперації. Свято відбулося в Олешичах, головному кооперативному осередку.

Почалося воно Богослуженням у парохіяльній церкві. В год. 12.30 рушив зорганізований похід із церкви через Ринок, вул. Замкову, Колійову й Пілсудського на площу читальні „Просвіти“. В поході взяло участь 2.000 людей із 23 сіл, в яких існують кооперативи.

Властива програма свята почалася відігранням кооперативного гимну дугою орхестрою, дальше слідували привіти від різних установ повіту, від РСУК і Центросоюзу. З черги злучені хори Любачева, Щуткова, Залужя, Коровиці й Олешич відспівали кілька пісень. Дальших точок програми не виведено з причини дощу. Свято на загал зробило гарне враження. Прокіп.

ІЗ ЗДОЛБУНІВЩИНИ.

„СВЯТО МАТЕРІ“.

Дня 20. червня ц. р. заходом філії „Союзу Українок“ відбулося в Здолбунові „Свято Матері“. Добре опрацьований і гарний реферат про величне завдання жінки як матері і громадянки в житті народу виголосила п. др. Ірина Прісневська. На гарно прибраній сцені, був вміщений образ матері з немовлятком, із написом „Поклін Тобі Українська Мати“. Зчерги слідували продукції жіночого й мішаного хору під орудою п. Ганни Піжицької. Хор робив дуже приємне враження як своїм зовнішнім виглядом, так теж уміло підібраним репертуаром пісень і вмілим їх виконанням. Хорові продукції були переплітані дитячими деклямаціями. Гарне враження викликала мала декляматорка Валя Семенюківна, що талановито продеклямувала вірш „Материнка“. Приємно вражала коротенька дитяча п'єса „День Мами“. Бур'ю оплесків викликали національні танки: „Козачок“, „Катерина“, „Зірка“ у виконанні дітей. Дальше слідував живий образ, в якому приняло участь сорок дітей в гарних національних строях. Гарно теж випали, з щирим дитячим серцем виголошені привіти матері. Найсильніше враження полишила молитва „Боже Великий Єдиний“, що її ставши на коліна і зложивши руки до молитви, проспівали діти. На цьому закінчено свято. Програма свята була добре підібрана й виготовлена. Моральна й матеріяльна сторона свята вповні вдоволяюча. Чистий дохід в сумі 150 зол. призначено на дитячу оселю. На святі була така скількість публики, якої Здолбунів вже давно не бачив. Було жіноцтво з найменш освідомлених сіл. Подяка й признання належиться п. Радивилу, що стало відбував проби з дітьми, п. др. Ірині Прісневській, що вложила багато труду й посвяти в це свято. К.

Від Адміністрації

Вже по здержанні 34. ч. „Голосу“ багато передплатників надіслало залеглості. Незалежно від цього здержуємо дальше всім, що залягають з піврічною передплатою. Хочемо мати постійних Читачів і точних передплатників „Голосу“. Всіх Кольпортерів „Голосу“, що не вирівняли належитостей будемо вже в найближчих числах поміщувати на чорній листі шкідників часопису.

Вп. Майстер Фр., Варш. Кольпортаж вирівнана в цілости. Передплата заплачена до кінця січня ц. р.

Вп. Палійчук Вас., Піддуб. Деякі числа затратились в дорозі, тому Ви довжні тільки 13.50. Дістаєте 20 проц. провізії. Часопис висилаємо. Привіт.

Вп. Шах Василь, Куликів. Ви довжні 1.50 зл.

Вп. Кімачук Петро, Кривець. Ви довжні 4.20 зл. Часопис здержуємо.

Хв. Чит. „Просвіти“, Белзець. Передплата заплачена до кінця травня 1938. р.

Вп. Ґет Осип, пер. Часописи висилаємо. Замовлення на календарі передали до Т-ва „Просвіта“. Здоровимо!

Вп. Мр. Грицин Волод., Бібрка. Передплата заплачена до 10. листопада ц. р.

Вп. Дутка Михайло, Дел. Передплата заплачена до 21. серпня ц. р.

Вп. Несторович Іван, Козівка. Передплата заплачена до 15. грудня ц. р.

Вп. Павліш Ілля, Бельсько. Заплач. до кінця березня 1938. р.

Вп. Суходола Антін, Гільча. Передплата заплачена до кінця лютого 1938. р.

Вп. Рожук Кирило, Урв. Передплата заплачена до кінця листопада ц. р.

Вп. Будник Сафо, СК. Заплачено до пол. листопада.

Вп. Галема Ів., Греб. Г. Т. і Б. Г. по 60 сот.

Вп. Гута Мих., Єзуп. Заплачено до кінця вересня.

Вп. Веклин Андрій, Хіт. Запл. до половини лютого 1938. р.

Вп. Хомин Іван, Міз. Передплата заплачена до кінця листопада ц. р.

Вп. Мацечко Мих., Добр. Передплата заплачена до 20. серпня ц. р.

Вп. Марчук Василь, Кол. мечисл. Передплата заплачена до 20. серпня ц. р.

Вп. Ковальчук Володимир, Мірох. Пришліть нам посвідки висилки грошей. Інакше не можемо подати Вашого конта.

Вп. Федик Дмитро, Дел. Передплата заплачена до кінця лютого 1938. р.

Вп. Кузик Іван, Жул. До кінця року маєте заплатити 2.35 зл.

Вп. Прокопчук Василь, Спас. Передплата заплачена до кінця жовтня ц. р.

Вп. Юзьвяк Марія, Спас. Передплата заплачена до кінця січня 1938. р.

Вп. Порадюк Сергій, Мілят. Передплата заплачена до 20. вересня ц. р.

Вп. Веприв Дмитро, Волос. Передплата заплачена до 20. листопада ц. р.

Вп. Сохань Матвій, Спас. Передплата заплачена до 20. вересня ц. р.

Вп. Костецький Волод. Передплата заплачена до кінця листопада ц. р.

Вп. Дещиця Іван, Спас. Передплата заплачена до кінця верезня ц. р.

Вп. Кобзан Ярослав, Єзуп. Передплата заплачена до 21. листопада ц. р.

Вп. Морозюк Іван, Рівне. Передплата заплачена до кінця серпня ц. р.

Вп. Данилків Мих. (Василя). Передплата заплачена до 20. грудня ц. р.

Вп. Тимків Мих., Жур. Заплачено до 21. березня 1938. р.

В АДМІНІСТРАЦІЇ „ГОЛОСУ“ ЗЛОЖИЛИ:

На добродійні цілі:

Молодь села Ульгівка 3 зл. — Збірка на весіллі Андрія Шекерика й Анни з Синеньких в Коломиї 17.74 зл. — Збірка на весіллі Семка і Михасі Стадник 4 зл. — Вп. Горбачевський Іван, Рівне 1 зл. — З нагоди вінчання Стефи Різник і Матія Дуди 13.65 зл. — У 18-ту річницю здобуття Києва збірка 11.40 зл. З нагоди вінчання Совінського, Коросно 1.75 зл. — Збірка на весіллі М. Фединяка 5.05 зл. — Прогульковці, Самбір 7.40 зл. Молодь округи, Сіде — з нагоди Свята Зброї 5.25 зл.

На Допомогу Студентству:

Філія Т-ва „Просвіта“, Долина 10 зл.

На пресовий фонд „Голосу“:

Молодь Бережанщини 5 зл.

ДО ВСІХ П. Т. ВИДАВНИЦТВ РЕДАКЦІЙ І АДМІНІСТРАЦІЙ В КРАЮ І ПОЗА КРАЄМ.

Усе, що вже написали й будуть іще писати в українській і чужих мовах про Крилос — Княжий Галич у зв'язку з розкопами Д-ра Я. Пастернака, повинно найтися в українських загально-національних бібліотеках і музеях та зокрема теж і в майбутньому музею у самому Крилосі. Тимто прохаємо всі П. Т. Видавництва, Редакції й Адміністрації: надсилати по одному примірникові тих часописів, журналів і окремих видань, де була чи ще буде хочби найменша згадка про Крилос, між іншим теж і на адресу: Дмитро Герчанівський, управитель митрополичих дібр у Крилосі, п. Галич.

Всі краєві й позакраєві часописи прохаємо цей заклик передрукувати.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.

Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.